Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Вся історія відносин між Москвою та Україною з моменту Злуки цих двох держав є планомірне безоглядне, безсоромне, нахабне нищення української нації всякими способами, вщерть до стертя всякого сліду її, щоб навіть імені її не залишилося.
Володимир ВИННИЧЕНКО

46 (566)
5 листопада
2015 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

БАГАТО ГАЛАСУ ДАРЕМНО

Уся ця катавасія з арештом лідера партії «УКРОП» Г. Корбана і намаганням посадити його під арешт, неоковирна спроба прокурорів вручити повістки на допит у ГПУ на погоджувальній раді у парламенті деяким нардепам з Опоблоку, напевно, мали за мету показати суспільству, що влада почала боротьбу з корупцією. Нарешті! Щоправда, виглядає все це якось неприродно, правоохоронці діють наче з-під палиці. Зрештою, починати Президент мав би зі своїх найкращих друзів. А ставленик олігарха Коломойського, видається, до близьких друзів Петра Олексійовича не належить.

Але як вже є, бо й американці в особі свого посла Джеффрі Пайєта, і європейці в особі представника ОБСЄ в Україні Яна Томбінського вже не натяками, а прямим текстом вимагають: починайте реформи, боротьбу з корупцією, й попереджають, що США і Європа можуть припинити підтримку України. Особливі претензії у них до Генпрокурора, який фактично гальмує обрання антикорупційного прокурора. У Верховній Раді навіть почали збір підписів народних депутатів за його відставку. І вже набралось 120, а потрібно 150. Як бачимо, крісло під ним захиталось.

І тут – бах! Якісь невідомі кілери стріляли по вікнах його кабінету. Зрозуміло, що процес відставки загальмувався, бо все виглядає так, що очільник Генпрокуратури дуже вже ревно бореться зі злочинцями і його не звільняти, а рятувати треба. Якось дивно. Ніби зловмисники знали, де є вікна його кабінету, де його крісло, в якому він сидів, знали, що він міг бути у момент пострілу в кабінеті, хоч броньовані вікна були прикриті жалюзями і шторами. І не знали, не відали, що вікна броньовані. «Не вірю!», – стверджував в інтерв'ю на одному з телеканалів лідер руху «Чесно» Олег Рибачук. І я не вірю, що, готуючись до замаху, організатори не врахували такої важливої деталі. Дуже вже все це подібне на імітацію, на фейк. Зрештою, як і все інше в нашій державі. І виглядає, щойно справа доходить до чогось серйозного, стається подія, яка відволікає увагу суспільства на інші речі.

Скажімо, чи не пов'язаний оцей цирк із затриманням лідера «УКРОПУ», з тим, що наближається 30 листопада – друга річниця Майдану. А влада, яка прийшла на його крові, не має що сказати суспільству про покарання причетних до його розстрілу. Хіба що розвести руками: одних нема, інші далеко. Хоч отих, що далеко, можна було б судити за ухваленим Законом щодо заочного правосуддя. Та його так і не застосували. Чи немає кому, чи немає політичної волі...

Отож виглядає, що замість планомірної кропіткої наполегливої роботи з реалізації ідей Майдану, наші владці організовують якісь маски-шоу. Це могло б бути смішно, якби не виглядало все так сумно.

Богдан ВІВЧАР

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!
Триває передплата на газету
«ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».
Передплатний індекс – 91083.
ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):
на місяць – 4,30 грн., на півроку – 25,80 грн., на рік – 51,60 грн.

9 ЛИСТОПАДА – ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ ТА МОВИ!

Спитай себе, дитино, хто ти є,
І в серці обізветься рідна мова;
І в голосі яснім ім'я твоє
Просяє, наче зірка світанкова.
З родинного гнізда, немов пташа,
Ти полетиш, де світу далечизна,
Та в рідній мові буде вся душа
І вся твоя дорога, вся Вітчизна.
У просторах, яким немає меж,
Не згубишся, як на вітрах полова.
Моря перелетиш і не впадеш,
Допоки буде в серці рідна мова.

Дмитро ПАВЛИЧКО

ДО УВАГИ ПРОСВІТЯН І ВСІХ КРАЯН!

9 листопада о 10.00 вся Україна писатиме диктант національної єдності з української мови. Долучаймося до цієї великої дії.

Запрошуємо на святковий концерт, присвячений Дню української писемності та мови у НД «Просвіта».

9 ЛИСТОПАДА. ПОЧАТОК о 13.00.

ВИБОРИ-2015. КОМЕНТАР

А ДЕ Ж ДЕМОКРАТІЯ?..

Вибори місцевої влади практично завершилися. Напевно, всіх здивувало те, що багато округів (орієнтовно біля чверті), населених пунктів не будуть представлені в обласній, районних та міських радах. Натомість інші округи матимуть по декілька депутатів. Що є однозначно погано, бо ж ради, як обласна, так і районні та міські, є представницькими органами за визначенням, тобто мають представляти всі громади області. А якщо вони не представляють громади, округи, то кого ж вони представляють? Такого ще не було в нашій новітній історії. Чому так сталося?

В ухваленому поспіхом виборчому законі як основний закладений принцип партійності, а не представництва громад. Хибність цього принципу стала тепер очевидною. Але цей закон був проголосований депутатами Верховної Ради, в тому числі від нашої області. Чи можна було передбачити такий наслідок ще в процесі його обговорення та ухвалення? Очевидно, що так. І це показав аналіз, проведений обласним Комітетом виборців, опублікований в Інтернеті. В цьому аналізі було застосовано норми діючого виборчого закону до результатів виборів 2010 року (пропорційної її частини) і стало очевидним, що багато округів, населених пунктів не матимуть своїх представників у радах. Чому ж цю роботу не зробили народні депутати, їхні помічники, консультанти, відповідні аналітичні структури під час обговорення й ухвалення закону?

Можна тільки здогадуватися. Певно, одні «не доганяли» (рівень не дозволяв), інші, скоріш за все, добре розуміли наслідки, свідомо пішли на це, як і на п'ятивідсотковий бар'єр для партій. Мовляв, менше буде партій, легше домовлятися і керувати в радах.

Кому це вигідно? Тим, хто отримав найбільше голосів, найперше провладні та олігархічні партії. Те, що інтереси багатьох громад у радах не будуть представлені, а отже, ущемлені у своїх правах, для авторів закону та сил, які стоять за ними, значення не має. Про демократію, народовладдя, відтак порушення Конституції тут, звісно, не йдеться.

Це основна, але не єдина причина наявних результатів виборів. Багато політичних сил, які йдуть на вибори з тим, щоб взяти участь, не маючи реальних шансів подолати бар'єр, набирають свої непрохідні відсотки чи їхні частки, заспокоюються до нових виборів. Шкода, що туди входять політичні партії національно-демократичного спрямування, які свого часу відігравали помітну, а то й визначальну, роль у політичному житті області. За ними не стоять олігархи. Малий і середній бізнес ще доволі слабкий, відповідно ці партії не мають достатньої фінансової основи. Що їм залишається? Об'єднатися під брендом однієї з цих політичних сил. Чи зробили вони це? Частково так, зокрема, за списками Руху, але все одно не подолали п'ятивідсотковий бар'єр. Однак іншим партійним структурам колишнього національно-демократичного табору завадили амбіції, або були інші цілком матеріальні мотивації та замовлення з метою «відстібнути» частину голосів від реального кандидата.

Характерно, що серед людей, які підтримали явно непрохідних кандидатів (відповідно партії), є щирі патріоти чи люди, які себе вважають такими. Це той самий варіант «противсіхів», коли така позиція допомогла стати Президентом В. Януковичу в 2010 році. Мовляв, і цей кандидат поганий, і ця трошки краща, але все одно не така, як треба, то я голосуватиму «проти всіх», а в цій ситуації за того, хто хоч непрохідний (не набере потрібну кількість голосів), але такий, як треба. Який сенс такого голосування? Навряд чи такі люди зізнаються в тому, що вони по факту допомагають тим кандидатам, за якими стоять великі гроші та владний ресурс. Так само, як «противсіхи» допомогли прийти до влади режиму Януковича. Але ж як і безпосередні учасники режиму Януковича, і члени «Партії реґіонів», «противсіхи» несуть свою частину відповідальності за той режим, за кров Майдану і жертви бійців АТО. Безперечно, відповідальність, це є те, про що мали б думати найперше народні депутати, а також свідомі виборці.

Скоріш за все, через два роки після завершення процесу децентралізації відбудуться нові вибори до місцевих органів влади. Не можна допустити, щоб вони проводилися за нинішнім, як виявилося, не лише недосконалим, а й недемократичним законом.

Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ,
народний депутат України I–II скликань, голова «Просвіти» області

СКЛАД ОБЛАСНОЇ РАДИ

Став відомим поіменний список депутатів Івано-Франківської обласної ради.

За даними підрахунку 100 відсотків бюлетенів, до Івано-Франківської обласної ради проходять 7 партій.

Ймовірний склад Івано-Франківської обласної ради оприлюднено у мережі Фейсбук. Дані попередні, і можливі мінімальні зміни.

БПП «Солідарність» – 23 депутати: Гончарук Олег Романович, Приймак Іван Васильович, Фрик Олексій Богданович, Карп Галина Василівна, Кобилянський Богдан Миколайович, Дзеса Остап Васильович, Осташук Руслан Васильович, Басараб Сергій Михайлович, Павлів Роман Михайлович, Торб'як Михайло Петрович, Данів Іван Михайлович, Магаль Володимир Васильович, Іванів Назарій Іванович, Ерстенюк Михайло Васильович, Яцишинець Андрій Ярославович, Крутий Роман Анатолійович, Ткач Роман Володимирович, Левкович Андрій Васильович, Дзвінчук Дмитро Іванович, Тринів Ігор Васильович, Ленігевич Богдан Васильович, Голіней Юрій Дмитрович, Лащук Дмитро Васильович;

ВО «Батьківщина» – 18 депутатів: Гладій Василь Іванович, Левицький Олександр Михайлович, Грицюк Дмитро Онуфрійович, Книшук Петро Васильович, Кузьма Микола Миколайович, Вітенко Михайло Дмитрович, Гладун Василь Васильович, Дудкевич Василь Ілліч, Шкіндюк Іван Юрійович, Книшук Орися Володимирівна, Дякур Дмитро Дмитрович, Шувар Андрій Йосифович, Мельничук Василь Іванович, Іващенко Андрій Васильович, Радиш Сергій Васильович, Черневий Юрій Іванович, Іваськів Андрій Степанович, Мироняк Андрій Іванович;

ВО «Свобода» – 16 депутатів: Сич Олександр Максимович, Піцуряк Маполій Васильович, Марцінків Руслан Романович, Шевчук Ігор Михайлович, Вітенко Микола Іванович, Королик Михайло Михайлович, Іваночко Михайло Степанович, Дебенко Ігор Богданович, Соляник Богдан Степанович, Тебешевська Оксана Степанівна, Адамович Сергій Васильович, Попович Василь Борисович, Скрипничук Василь Михайлович, Сенатович Василь Федорович, Чаплинська Наталія Любомирівна, Федорців Сергій Іванович;

«УКРОП» – 12 депутатів: Палійчук Микола Васильович, Матусевич Олександр Борисович, Ілюк Микола Дмитрович, Сіреджук Дмитро Дмитрович, Білик Роман Павлович, Тимофійчук Богдан Володимирович, Дроняк Микола Миколайович, Озорович Василь Васильович, Шевченко Віктор Леонідович, Візінський Іван Степанович, Поліш Володимир Віталійович, Романюк Андрій Григорович;

«Самопоміч» – 8 депутатів: Виноградник Тарас Теофілович, Станіславський Богдан Миколайович, Коцюр Сергій Петрович, Кисилиця Оксана Антонівна, Токарчук Олег Володимирович, Никорович Святослав Ігорович, Оробець Інна Петрівна, Мельниченко Оксана Михайлівна;

«Воля» – 7 депутатів: Галабала Ольга Юріївна, Рудик Марія Олександрівна, Атаманюк Олег Юрійович, Якимчук Михайло Ігорович, Федишина Ольга Миколаївна, Марійчин Андрій Андрійович, Макота Галина Зенонівна.

ТАК ДУМАЮ

ЯКЩО ВЖЕ ЗМІНЮВАТИ...*

Деякі статті Конституції України працюють не на добро України, а на шкоду. Візьмім статтю 103, другий абзац якої говорить: «Президентом України може бути обраний громадянин України, який досяг 35-ти років, має право голосу, проживає в Україні протягом 10-ти останніх років та володіє державною мовою».

Обрані за цією статтею Президенти продовж своїх каденцій не виявили жодного бажання працювати на добро українського народу, а використали своє службове становище для власного і своєї сім'ї збагачення.

Як мені здається, у цьому вина лягає на статтю 103.

Володіння державною мовою ще не доводить, що ця особа є українського роду й державною мовою користується не тільки офіційно на обраному посту, а й протягом усього свого життя у сім'ї та з дітьми.

Українська незалежна держава потребує Президента, який не тільки поверхово з газет знає українську мову, але який живе й думає цією мовою, відчуваючи себе плоттю від плоті й кров'ю від крови українського народу. Такий Президент не буде думати, як би нагріти руки від свого президентства, а дбати про долю упослідженого продовж століть українського народу.

Для того, щоб громадяни України обирали саме таких Президентів, другий абзац статті 103 Конституції України слід викласти так:

«Президентом України може бути обраний громадянин України, який досяг 35-ти років, має право голосу, проживає в Україні протягом 10-ти останніх років та володіє і користується державною мовою у повсякденному житті».

Обраний за цією статтею Президент буде тим Президентом, який потрібен українцям для свого національного визволення і відродження.

Де шукати у століттями московщеній Україні таких Президентів?

Зрозуміло, що не серед колишніх колаборантів з окупантами – колишніх чиновників окупаційної адміністрації, а серед попервах дисидентів, як В'ячеслав Чорновіл, якого колишні колаборанти і вбили, а також серед українських письменників, які своїми творами довели щирість своїх проукраїнських поглядів, серед патріотичних журналістів, серед працівників мистецтва.

Я особисто переконаний, що і Марія Матіос, і Леся Степовичка, і Василь Шкляр, і багато інших відомих і свідомих українців могли би бути прекрасними Президентами України, які б показали і українському народові, і світові клас президентства.

Думаймо, панове народні депутати. Думаймо, наші ще не винищені інтеліґенти. Думаймо, братове українці, як усунути зажерливий і корупційний, далеко не український прошарок «газетних українців» – вічних кандидатів у провідники держави.

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

*Зберігаємо правопис автора.

ЦЕ – НАША ІСТОРІЯ

ЗА СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ

ПРИКАРПАТТЯ ВІДЗНАЧИЛО 97-му РІЧНИЦЮ ПОСТАННЯ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

1 листопада в полудень біля пам'ятника творцям ЗУНР відбулося урочисте віче громадськості, присвячене тим доленосним подіям в історії нашої Вітчизни. Після виконання Славня квіти до пам'ятника поклали представники влади і різних організацій, у тому числі «Просвіти». Історію постання ЗУНР нагадав учасникам акції заступник міського голови Михайло Верес. А колишній народний депутат, а нині – претендент на міського голову, свободівець Руслан Марцінків наголосив, що Листопадовий чин був справжньою перемогою українських патріотів. «Для нас – це, перш за все, свято перемоги української нації. Зараз теж іде боротьба, і якою вона буде – залежить тільки від нас», – сказав промовець.

Голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан Волковецький оцінив нинішню ситуацію в державі через призму тих уже далеких, але вікопомних подій. На жаль, нині нація не має такого рішучого, безкомпромісного національного проводу, яким був провід ЗУНР. У дуже короткий історичний строк у вкрай складних умовах він зумів витворити всі атрибути державності, ініціювати й звершити акт Злуки двох українських державних утворень в одній Українській Народній Республіці. На жаль, через зовнішні обставини під натиском російських аґресорів Республіка впала. Нині ми маємо ту ж московську аґресію, але і велику міжнародну підтримку. Тому наше майбутнє залежить від нас, від мудрості й патріотичності державного проводу й усвідомлення своєї відповідальності за долю країни. Та не завжди воно так є, що показали останні вибори. Закон, за яким вони проходили, недосконалий і недемократичний, а виборці не виявили розуміння, що вони обирали те, як житимуть у найближчій перспективі, наголосив промовець...

У виконанні хору лунали пісні січових стрільців, патріотичні мелодії. А насамкінець – «Боже великий, єдиний» та Державний Гімн.

* * *

А в обласній «Просвіті» пройшов літературно-музичний вечір «А ми тую стрілецькую славу збережемо...». Він розпочався з перегляду документального фільму «Бій за гору Маківка». Учасників свята і всіх просвітян вітав голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан Волковецький. Він наголосив, що ЗУНР творили насамперед патріоти при підтримці всіх українців. І це була перемога української національної ідеї по століттях упослідження й неволі. Це був незбагненний вибух народної енергії, який потім повторився у визвольних змаганнях сорокових років минулого століття, у часи проголошення Незалежності в дев'яностих, у Помаранчевій і Революції гідності.

Про ті далекі героїчні часи нагадала ведуча Руслана Денега піснею «Розпрощався стрілець...» А краєзнавець Петро Арсенич розповів про Станіславів як столицю ЗУНР. Свої вірші про звитягу січового стрілецтва, героїзм майданівців читали представники Центру патріотичного виховання учнівської молоді ім. С. Бандери Надія Гриців та Андрій Фуштейн. А потім співали вихованка Клубу обдарованих дітей обласної «Просвіти» Марина Королюк, членкині «Союзу українок» Юстина Лялик, Марія Стефанишин та жіночий хор.

Теодор ДРОВНИЧ

З КОГОРТИ БОРЦІВ

ОКРУЖНИЙ ПРОВІДНИК БАР

У 1944 році окружним провідником Станиславівської округи ОУН було призначено підпільника Бара. Хто ховається за цим псевдонімом, історичні джерела вперто мовчать. Тому нам довелося перебрати великий пласт інформації, щоб цю ситуацію бодай дещо прояснити, хоч трохи підняти завісу таємничості. Звісно, якщо на такий пост когось призначають, то це мусить бути відома людина, здібний організатор, за плечима якого великий досвід боротьби. Інколи як додаткова інформація до цього псевдоніма додається ще один – Заревич. Однак, як нам вдалося встановити, це не зовсім так. Річ у тім, що Заревич – справжнє прізвище цього оунівського провідника.

Серед членів похідної групи оунівців ГЗ, що рухалась на схід України (її очолював Павло Скалецький (Демид) родом із Тернопільщини), ми натрапили на прізвище Адама Заревича. Куди прямували члени цієї групи, нам встановити не вдалося. Серед інших відомих її членів назвемо Михайла Габрусевича, брата Івана; Василя Машталіра, який був розстріляний ґестапівцями в Стрию у 1944 році; Богдана Гайовського (псевдо – Ір) зі Львівщини, організатора бойових груп і окружного провідника Січеславщини у 1944 році, брата Любові Гайовської (Рути); Михайла Твердохліба та Михайла Кавку, що були уродженцями Прикарпаття (останній походив з Єзуполя) та інших.

Як твердять дослідники історії руху похідних груп ОУН на схід України, більшість з них були галичанами, трохи менше було представників із Буковини та Лемківщини. Адама Заревича ми вважаємо лемком і маємо на це вагомі підстави. Річ у тому, що працівниця окружного проводу ОУН часів керівництва Бара Марія Скрентович (Звенислава), яка очолювали жіночу мережу, у своїх спогадах згадує: «Проводом ОУН Станиславівської округи кермував тоді глибоко ерудований скромний інженер з Лемківщини Бар. Його організаційним референтом був Василь Духович (Севенір), військовиком – Микола Твердохліб (Грім). В окружному проводі Станиславівщини працювали також: Василь Шеванюк (Залізний), колишній прокурор у Києві, він захоплювався нашим фанатизмом, Іван Сененко (Яр) з Дорогова біля Войнилова, Прокіп Духович (Дар) з Підгороддя (частини с. Крилос) та мій брат Іван Скрентович (Морозенко)».

Під час переходу фронту Станиславівський провід ОУН перебував на Тлумаччині, а під кінець літа перейшов ближче до гір і зупинився біля Маняви, де перебували курені Іскри, Довбуша та Підстаршинська школа УПА. Часи були тривожні, тож доводилось постійно змінювати місце дислокування. Згодом Окружний провід перейшов під охорону сотні Шрама – Степана Бурдина, командира сотні «Лебеді», а пізніше військового референта цього проводу. На жаль, зберегти життя Бара – Адама Заревича не вдалося. Він поліг смертю хоробрих в одному з боїв відділу Шрама з більшовиками на Тлумаччині. Сталося це наприкінці вересня 1944 року. Згадана вище Марія Скрентович уточнює, що він міг потонути під час переправи через Дністер.

У той час радянські війська масово переправлялися через Дністер. Повстанські сотні й місцеві кущі самооборони як могли стримували той натиск. Поблизу сіл Бортники і Грушка вирішальний бій стався якраз 27 вересня 1944 року. Під ударами радянських мінометів, повстанці змушені були залишити свої позиції. Багато їх загинуло, а інші змушені були переховуватись по навколишніх лісах. Щоб зберегти людей, уночі сотенний Шрам вирішив переправитись на другий берег річки. Там, на його думку, було безпечніше.

Ось як про це пише у своїй книжці про Бортники Іван Тимів: «Окремими групами відділ із 80 людей пробився до села Долина, щоб переправитись через Дністер. Під прикриттям ночі Шраму з загоном із 30 осіб вдалося відступити на Тернопільщину. Такий перебіг подій подають радянські звіти, у той час як повстанські джерела повідомляють, що під час переправи через Дністер загинуло сім повстанців і окружний провідник ОУН Заревич». Як бачимо, тут подається справжнє прізвище провідника. Уродженець Лемківщини, активний оунівець, що мав вищу інженерну освіту (можливо, вчився у Познанському університеті), загинув у липні 1944 року біля тлумацького села Долина під час переправи через Дністер. На щастя, Дністрові води не сховали назавше його славне ім'я, яке спливло на хвилях нашої пам'яті. І віриться, що з часом хтось напише про нього більше.

Іван ДРАБЧУК, *історик, співробітник Національного заповідника «Давній Галич»*

ПОДІЯ

ТУТ ПАМ'ЯТНИКОМ СТАНЕ ВІН

З ініціативи Івано-Франківського обласного націоналістичного громадсько-політичного об'єднання «Національний вибір» та його провідних структур у неділю на перетині вулиць Мельника та Сахарова в Івано-Франківську було посвячене місце і символічний камінь, на якому згодом буде споруджено пам'ятник Провідникові ОУН, полковникові армії УНР Андрію Мельнику. Цю духовну місію здійснив о. Арсен Панчак церкви Зіслання Святого Духа (Івано-Франківськ).

«Відновлюється історична справедливість не тільки щодо постаті другого Голови ОУН, а передусім – до всього етапу національно-визвольного руху, який пов'язаний з діяльністю Української Військової Організації та Організації Українських Націоналістів», – наголошується у зверненні Голови ОУН Богдана Червака, яке на урочистому вічу зачитав ведучий і модератор заходу, голова Івано-Франківської міської ОУН та заступник координатора «Національного вибору» Микола Сулятицький. «Важливо, що пам'ятник полковникові Андрію Мельнику буде споруджено саме в Івано-Франківську, де вже височіють монументи іншим лідерам українського націоналістичного руху – полковникові Євгену Коновальцю та Степану Бандері – і якнайкраще символізуватиме єдність українських націоналістів, до якої наполегливо закликав Андрій Мельник», – зрезюмував у відозві до Івано-Франківської громади друг Б. Червак.

Ґрунтовно і багатогранно постать оунівського провідника у своєму виступі представив народний депутат України Юрій Тимошенко.

Про необхідність цілковитого порозуміння між українськими патріотичними і, зокрема, націоналістичними структурами у своїх виступах мовили голова Івано-Франківської обласної ОУН Зеновій Остап'як, очільник Івано-Франківської міської «Свободи» та кандидат на посаду міського голови Івано-Франківська Руслан Мацінків, голова обласного «Правого сектора» Андрій Подільський, голова станиці Галицького братства вояків УД УНА «Галичина» Михайло Мулик та письменник, журналіст, друг-оунівець Микола Симчич. Про невідомі сторінки з життя Провідника мовили члени родини А. Мельника – небіж Костянтин Кобрин та його дружина Любомира Джанджалас.

Гімн ОУН, патріотичні пісні та духовний славень «Боже Великий, єдиний» прозвучали у виконанні аматорського хорового колективу «Золота заграва» під орудою художнього керівника Богдана Парумби і неабияк ідейно та естетично доповнили захід.

Хочеться відзначити наполегливу працю в реалізації цієї ідеї координатора «Національного вибору» Богдана Юращука, голови Івано-Франківської обласної ОУН Зеновія Остап'яка, секретаря Об'єднання Юрія Гудчака, голови Івано-Франківського міського КУНу Євгена Щупака, директора ГО «Івано-Франківське міське громадське об'єднання «Українська справа» Ярослава Гулика.

Незабаром Департамент містобудування та архітектури виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради оголосить конкурс проектів скульптурних композицій, після якого, віримо, невдовзі наше місто отримає пам'ятник Провідникові.

Микола СУЛЯТИЦЬКИЙ,
голова Івано-Франківської міської ОУН, заступник координатора ІФОНГПО «Національний вибір»

ПОСТАТІ

У ДВОБОЇ З СИСТЕМОЮ:
МИТРОПОЛИТ АНДРЕЙ ШЕПТИЦЬКИЙ І БІЛЬШОВИЦЬКА ВЛАДА

Митрополит Андрей Шептицький – особистість, яка встигла зробити за своє життя стільки, скільки, здавалось би, не до снаги одній людині.

Аристократ зі спольщеного галицького боярського роду, заможний, освічений, обдарований, вродливий, Андрей Шептицький усе життя присвятив українцям. Владика знав десять мов, здобув правничу, філософську та богословську освіту. Маючи чудові перспективи в кар'єрі як римо-католик, він став монахом-єзуїтом, а згодом вступив до монастиря отців-василіян, а отже, був навернений до релігії більшості українців-галичан – греко-католицизму. Шептицький витрачав свої кошти, енергію, розум, поєднував українців у духовну, патріотичну, добре організовану спільноту, творив з них націю...

Великий авторитет митрополита Андрея Шептицького виходив далеко за межі українського суспільства. Тому за життя владики навіть більшовицький режим не наважився зазіхати на права Церкви, яку він очолював. Ще до війни робилися марні спроби схилити владику Андрея приєднати Українську Греко-Католицьку Церкву (УГКЦ) до Російської Православної Церкви (РПЦ). Лише 1946 року, вже після його смерті, було скликано неканонічний Собор у Львові, що заборонив УГКЦ і змусив греко-католиків піти у підпілля.

Андрей Шептицький не мав жодних ілюзій щодо сутності більшовицької системи. Про це свідчить пастирське послання, датоване 2 серпня 1936 року, «Осторога перед загрозою комунізму»: «Коли большевики говорили про свободу, розуміли неволю, коли говорили про добробут, тим словом називали голод, коли говорили про ради, совєти, тим словом називали систему, в якій нікому не вільно висказувати своєї думки, коли говорили про владу селян, розуміли систему, в якій селянин змушений до безплатної роботи, за яку не дістає навіть достаточного кусника сухого хліба. А коли говорили про владу пролетарську, то пролетаріятом називали касту, що кров із народу витискає». Відомо також, що 1939 року в маєтку Шептицьких у Прилбичах працівники НКВД розстріляли молодшого брата митрополита Андрея – Лева і його дружину; згодом у Катині загинув і небіж митрополита Анджей.

Цій спотвореній дійсності Андрей Шептицький протиставив свою місію, яку він, попри всі перешкоди, наполегливо здійснював усе життя: «Я хотів би обтерти сльози з очей тих, які плачуть, потішити кожного, хто сумує, покріпити кожного, хто слабкий, уздоровити кожного, хто хворий, просвітити кожного, хто темний. Я хотів би стати всім для всіх, щоби всіх спасти». Отже, це був глибинний конфлікт цінностей: більшовицькій політиці, яка силою нав'язувала суспільству свою «правду», було протиставлено жертовну працю на благо свого народу.

Відразу ж після «Золотого вересня» 1939 року, тобто першого приходу більшовиків у Західну Україну, органи державної безпеки отримали завдання пильно стежити за Митрополитом і його оточенням.

У близькому оточенні Андрея Шептицького постійно намагалися знайти «слабку ланку». Згідно з повідомленням другого відділу УДБ-НКВД УССР від 16 червня 1940 р. зазначалося: «Встановлено, що між ...митрополитом Шептицьким з одного боку і єпископом Хомишиним – з іншого, з низки канонічних, особистих та інших питань є розбіжності...». Проте Григорія Хомишина так і не вдалося схилити до співпраці з НКВД. 1945 р. його заарештували, і того ж року він помер у Лук'янівській в'язниці в Києві. Під час візиту 2001 р. папи Івана Павла II в Україну єпископа Станіславівського Григорія Хомишина долучили до лику блаженних.

Відомо, що митрополит Андрей Шептицький під час нацистської окупації, ризикуючи своїм життям і життям свого оточення, рятував євреїв у підземеллях львівського Собору святого Юра. Він також рятував в'язнів, яким на початку німецько-радянської війни пощастило втекти зі львівських в'язниць...

Відступаючи на схід перед стрімким наступом німецької армії, більшовики вчинили у в'язницях терор. Його жертвами, крім членів ОУН, стала безліч невинних людей, якими були переповнені тюрми. Пізніше це вбивство радянська влада приписуватиме нацистам, проте переконливі докази вказують на те, що це злочини саме радянського тоталітаризму. Лише у Львові було знайдено тіла від 3 до 4 тис. в'язнів. Кілька тисяч людей було замордовано в інших тюрмах Західної України.

За свідченням Богдана Казанівського, 28 червня разом з ним із в'язниці втекли 500–600 зморених голодом осіб. Він зібрав коло себе більш як 20 сільських чоловіків, і вони кинулися рятуватися до Собору св. Юра. Їх впустили, хоч духовенство наражалося на смертельну небезпеку. Коли 29 червня врятованих запросили до їдальні на сніданок, чернець, який подавав їжу, розповів: «Наш Митрополит – то правдивий святець. Подумайте, коли ви вчора добивалися до брами, коли ми вже впевнилися, що ви дійсні в'язні, то тоді пішли до їх Ексцеленції спитати, чи можна вас прийняти, і знаєте, що їх Ексцеленція сказали: «Впустіть їх, вони вже досить набідувалися, що буде їм, то й буде нам». Або ще одно – продовжував монах свою розповідь. Сьогодні рано ми знов запитували їх Ексцеленцію, що не маємо чим вас нагодувати, бо запаси майже вичерпалися. І знаєте, що відповів їх Ексцеленція? – «Брате, поділіться з ними тим, що маєте, як не буде нічого, то будуть вони голодувати і ми з ними».

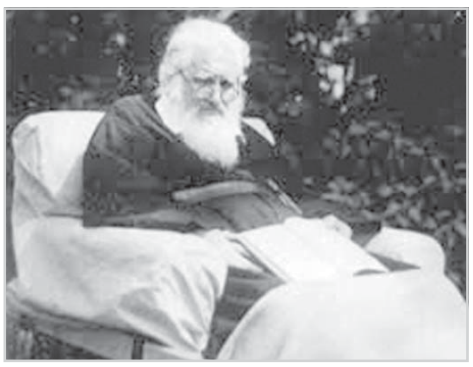

Коли 30 червня 1941 р. у Львові ОУН проголосила Акт відновлення Української державності, його підтримав митрополит Андрей Шептицький. ...План ОУН поставити керівництво Третього Рейху перед фактом уже проголошеної Української держави провалився. ...Затиснені між двома найагресивнішими тоталітарними режимами Європи – більшовицьким і нацистським, учасники визвольного руху і духовенство УГКЦ як могли боролися за свій народ і його інтереси.

Після так званого другого приходу більшовиків на Західну Україну в 1944 р., задля збереження Церкви та її вірних, владика Андрей шукав способів порозумітися з радянською владою. Він листувався, приймав у себе її представників, запевняв їх у своїй підтримці, а також планував передати Й. Сталіну лист з подякою за визволення України та сто тисяч карбованців на потреби Червоної армії. Проте, очевидно, добре розумів, що все це було марно: «Вони (більшовики) хочуть нас знищити і планомірно знищують».

Радянські органи держбезпеки пильно стежили за Митрополитом. Про це свідчать детальні звіти про зустрічі, подробиці розмови з Андреем Шептицьким та його оточенням. Зокрема, у доповідній записці підполковника держбезпеки Каріна «Про розмову з головою уніатської Церкви митрополитом Андреем Шептицьким» на ім'я наркома держбезпеки УССР С. Савченка, датованій 4 вересня 1944 р., дано оцінку перспективам контактів з Митрополитом: «В областях Західної України, де релігійність населення залишається надзвичайно підвищеною і де панування уніатів, за наявності переважної більшості уніатських приходів, є домінуючим, авторитет митрополита Шептицького продовжує бути непорушним. Виходячи з цих обставин, нам слід шукати форму, в якій можна було би використати Шептицького для зміцнення нашого впливу серед широких мас населення Західної України, а також для боротьби з бандерівським рухом. З точки зору тактичної, Шептицького не слід балувати частими до нього візитами представників влади. Однак треба частіше, під тим чи іншим приводом, витягувати його представників до Києва, де їх зручніше буде обробляти з тим, щоби підпорядкувати уніатську Церкву нашому впливу».

...Так, згідно з витягом із шифрограми, отриманої В. Меркуловим 20 жовтня 1944 р., С. Савченкові прямо було вказано: «Враховуючи великий авторитет митрополита Шептицького, слід безумовно використати його в потрібному нам напрямку і, очевидно, це можна зробити незалежно від того, наскільки Шептицький щирий у своїх заявах».

...Оскільки, як відомо, 1 листопада 1944 р. владика Андрей помер, лист Й. Сталіну і кошти Червоній армії повезли до Москви вже після його смерті. Цю місію випало виконати священикові УГКЦ, професору філософії Гавриїлу Костельнику. Ще до війни, 1940 р., радянські органи держбезпеки марно намагалися його завербувати, за що потім помстилися: заарештували і згодом розстріляли його сина. Проте вже 1946 р. саме Костельник очолив ініціативну групу з підготовки та проведення Львівського церковного собору, а 1948 р., за нез'ясованих обставин, його було вбито у центрі Львова.

Похорон Андрея Шептицького, який відбувся 5 листопада 1944 р. в Соборі святого Юра, також був під пильною увагою, чи радше прицілом, радянських органів держбезпеки. У доповідній записці наркома держбезпеки УССР С. Савченка «Про смерть голови Греко-Католицької Церкви митрополита графа Андрея Шептицького, про розмови з представниками цієї Церкви і про настрої її керівних кіл» було зазначено: «На похороні в Соборі святого Юра були присутні до 20 тисяч віруючих українців. У похоронній процесії довкола Собору святого Юра і по деяких центральних вулицях міста налічувалося до 5 тисяч людей на чолі з єпископатом Греко-Католицької Церкви і 200 священиками. На труну митрополита Шептицького був виложений 31 вінок. Характерно зазначити, що значну кількість вінків було покладено від учнівської молоді середніх шкіл і студентів вищих шкіл міста Львова, від наукових працівників навіть артистів. На стрічках вінків були, наприклад, такі написи: «Батькові народу від медінституту», «Батькові від учнів 9 класу 5-ої середньої школи», «Князю Церкви від села Соколи». Історик Ярослав Дашкевич, якому тоді було майже 18 років, так згадує похорон митрополита: «Я відчував це як кінець певної важливої – і світлої, і темної – епохи... Похорон, як на ті часи, був величавим, видимих перешкод не було. Відверті й жорстокі переслідування почалися вже після смерті Великого митрополита».

Наступником митрополита Андрея Шептицького став Йосиф Сліпий. Проте за відмову підписати скасування Берестейської унії 1596 р. і приєднати греко-католиків до Російської Православної Церкви митрополит Йосиф Сліпий відбув 18 років в ув'язненні, на засланні й каторжних роботах. Після несподіваного звільнення 1963 р. Перед від'їздом до Рима Йосиф Сліпий таємно висвятив у Москві на свого місцеблюстителя ігумена підпільного Тернопільського монастиря Василя Величковського, життя якого також є прикладом послідовного виконання свого священичого обов'язку у в'язниці, виправно-трудових таборах і на засланні, які він пройшов. Така жертовна праця на користь свого народу руйнувала брехню радянської пропаґанди.

...Чотири десятиліття, від знищення УГКЦ 1946 р. – і до її леґалізації 1989-го, здійснювалася цілеспрямована кампанія з дискредитації уніатів. Яскравою ілюстрацією цього може слугувати публікація в газеті «Вільна Україна» за 1 березня 1946 року: «За активну зрадницьку і підсобницьку діяльність на користь німецьких окупантів слідчими органами арештовані Сліпий Й. А. (...), Чарнецький М. А., Будка М. М., Хомишин Г. Л., Лятишевський І. Ю. – єпископи уніатської Церкви. При арешті у названих осіб знайдені документи, які викривають їх у злочинних зв'язках з німецько-фашистськими окупантами...»

Ця, спотворена радянською пропаґандою інтерпретація, активно пропаґувалась в умовах цілковитого контролю за інформацією з боку держави. Діяльність Андрея Шептицького на тернистому митрополичому шляху радянські псевдонауковці й публіцисти назвали «шляхом ганьби і зради». Заперечували навіть його філантропічну діяльність. УГКЦ пережила цей період переслідувань у підпіллі. Духовенство і вірні УГКЦ були прикладом мужності в радянських таборах. Демагогії радянської пропаґанди було протиставлено реальний подвиг Церкви та її вірних.

2015 р. декретом папи Франциска Андрея Шептицького оголошено праведником.

Андрей Шептицький мріяв про об'єднання Греко-Католицької Церкви не лише з православними України, а й з усім православним Сходом. Митрополит вважав, що УГКЦ може стати тим мостом, що з'єднає Східну і Західну християнську Церкву. Гаслом його життя були слова Ісуса Христа: «Щоб усі були одно».

Любов КРУПНИК

УКРАЇНСЬКОГО РОДУ

ЇЙ ЗОРІЛИ НЕВІДОМІ СВІТИ

(Продовження. Поч. у № 44–45)

* * *

...Китай займав особливе місце в житті й зацікавленнях Софії Яблонської. Про «Піднебесну» вона створила багатющий пласт художньо-публіцистичної і мистецько-етнографічної документалістики, яку надсилає до галицько-українських видань – «Нова хата», «Нові шляхи», «Діло» (Львів), «Жіноча доля» (Коломия). 1934 р., наприклад, у «Новій хаті» публікуються її нариси зі світлинами «Мандрівка до Юнані» – у ч. 4, «Китайські подорожі» – у ч. 5, «У китайському заїзді» – у ч. 6, «Китайські фільми» – у ч. 9, а у «Жіночій долі» (1934) у ч. 6–7 – розлогий нарис-репортаж «Китайці та їхня земля» з ілюстраціями-світлинами.

* * *

...У січні 1935 року Софія Яблонська вперше після кількарічних подорожей світом і відкриття його романізованої тайни, відвідала рідну Галичину. До зустрічі зі знаменитою землячкою готувалися і співробітники коломийської «Жіночої долі». 15 березня 1935 р. Ірина Вільде (Дарія Макогон-Полотнюк) у своїй публікації захоплено повідомляє читачам журналу: «Яблонська в нашій редакції... Вже набавом подаватиме в «Ж. д.» деякі фраґменти з її подорожі навколо світу...»

Після листовного спілкування відбулася приємна зустріч редакторки «Жіночої долі», публіцистки і громадської діячки Олени Кисілевської (Сіменович) – такої ж допитливої мандрівниці світами – з Софією Яблонською, яка відпочивала у містечку Криниця на Лемківщині. Як згадує Олена Кисілевська, «незважаючи на велику ріжницю віку, знайшли ми багато спільного, що нас лучило». Зустріч відбулася у Криниці. «...Запрошує в хату вже молода господиня. – ділиться враженнями від спогадів О. Кисілевська. – Так, це вона. Ця сама стрункa постать. Ці гарні карі розумні очі. Волосся дивне: чорне, але з якимсь мідяним відблиском, чорно-каштанувате. – Це від полудневого сонця так «поруділо» волосся. Колись було зовсім чорне, – пояснює пані Соня пізніше... На столі маси паперів, образів, альбомів. Із цих розсипаних спогадів-листочків мають викраштилізуватися реферати для ширшої публіки. З них вийшли описи подорожей по широкому світі. Крім цього, майже на укінченні більша повість, над якою письменниця працює вже довгий час... Читає мені деякі уривки приготованого реферату, а там і сторінки зі спогадів, призначених до друку. Таке це свіже, перепоєне сонцем і життям, а до того – запахом екзотичного квіття. Таке нове незнаними цікавими людьми, їхнім життям, природою. А все це виведене дійсно рукою митця. Це не подорожничка, холодна обсерваторка говорить до вас із-за цих рядків, а справжній письменницький талант. Як радісно, що на місце наших старших письменниць прийдуть ось такі нові, може, ще кращі, сильніші».

Софія Яблонська ділиться своїми задумками-планами на майбутнє: «...Відвідаю рідню, рідний край і вибираюся назад у Китай, звідки приїхала, але іншою дорогою: через Росію, Манджурію, Японію... Зі світових мов знаю французьку, мусила вивчитися й англійської. З цими мовами остаточно в Китаї можна дати собі раду. Китайська мова трудна. Вислови короткі, односкладові. Один вираз має багато ріжних значень і все залежно від наголосу. Наприклад, «ма» означає і воду, і пса, і ще кілька інших значень має. Як я раз від свойого слуги-китайця зажадала по-китайськи води, то бідака добре наклопотався, щоб на вулиці впіймати й привести мені пса», – оповідала Софія Яблонська Олені Кисілевській.

Володимир МОРОЗЮК, *член НСПУ*

(Далі буде)

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

ДОРОГОЮ ДО ШЕВЧЕНКА

В ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка відбулася презентація книжки доктора філологічних наук, доцента кафедри теорії та методики навчання Марії Романівни Федунь «Тарас Шевченко і Західна Україна» (рецензенти – доктор філології, професор С. Хороб, кандидат філологічних наук, доцент Є. Баран, учитель Івано-Франківської спеціалізованої школи № 11 I–III ступенів з поглибленим вивченням англійської мови Л. Білічак). Видання, приурочене 200-літньому ювілею Кобзаря, було рекомендоване до друку вченою радою Інституту філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

У книжку ввійшли статті авторки, котрі побачили світ у Всеукраїнських наукових виданнях (Івано-Франківськ, Київ, Черкаси), бібліографічний покажчик праць авторки на тему шевченкознавства, лекційне заняття «Тарас Шевченко і Західна Україна». У додатках Марія Федунь пропонує розвідки про Шевченка, галичан Д. Николишина, В. Пачовського, С. Смаль-Стоцького, мемуарну сильветку В. Королева-Старого «На могилу достойної людини», фотогалерею, де вміщені світлини зі святкувань 150-річного ювілею Кобзаря (з приватного архіву нашого краянина В. Паращина) й власного архіву авторки (зокрема, фотографії з 2004 до 2014 року). На обкладинці знайшли відображення світлини вшанування Кобзаря на Тарасовій горі (Канів) 1964 року та заборони вшанування Шевченка 1914 року (фотографія з «Вісника Союзу визволення України», 1917). Обкладинку також прикрашає опільська вишивка.

На презентацію прийшли слухачі курсів Івано-Франківського ОІППО, школярі Івано-Франківської спеціалізованої школи I–III ступенів з поглибленим вивченням англійської мови № 11, педагоги області. Авторка презентованого видання розповіла про роботу над книжкою. Марію Федунь з виданням її доробку привітали вчителі української мови та літератури, зокрема Н. Чорнокожа (Коломийська ЗОШ I–III ступенів № 8), Н. Головчак (Новицький НВК Калуської районної ради), О. Туранська (Івано-Франківська ЗОШ I–III ступенів № 26) та інші. З цікавістю присутні вислухали схвильовану розповідь В. Паращина про травневі дні 1964 року в Каневі. Емоційними були також виступи школярів Х. Гафійчук (8-Б клас), В. Березовської (8-Б клас), Х. Пасічник (8-В клас), Н. Мандроцин (7-Б клас) спеціалізованої школи № 11 (керівник літературно-музичної композиції – Л. Білічак).

Під час презентації

Подія засвідчила, що дорога до Тараса й у подальшому торуватиметься новими знахідками та відкриттями, ніколи не заросте людською байдужістю... До цього й закликає своїх читачів авторка книжки «Тарас Шевченко і Західна Україна» – доктор філології М. Федунь.

Н. К.

НАРОД І АРМІЯ

ВІД ЛУГАНСЬКА ДО КАРПАТ

У Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського відбулася академія, присвячена захисникам України.

Святковий захід об'єднав різні покоління українських героїв, родини загиблих у зоні АТО, коломийську інтеліґенцію та духовенство.

Уперше свято відзначили в День заснування українського козацтва та Покрову Пресвятої Богородиці, а не за військово-історичним календарем сусідньої держави. Українські захисники незалежності й територіальної цілісності держави в усі часи проявляли мужність і героїзм. Проте, як зазначила генеральний директор музею, член Правління Коломийського МРТ «Просвіта» Ярослава Ткачук, і нині щоденною й наполегливою працею маємо утверджувати й зміцнювати патріотичний дух, не допустити знищення української нації.

Яскравим прикладом звитяги українського народу, живою леґендою нескореності й незламності духу є Герой України, сотенний УПА, політв'язень сталінських таборів – 93-літній Мирослав Симчич. Не зважаючи на поважний вік, він завжди серед людей. У музеї леґендарний сотенний Кривоніс відзначив жертовність сучасних воїнів, які мужньо боронять рідну землю. Разом з учасниками хору Братства ОУН–УПА (керівник – Марія Маївська) Мирослав Симчич виконав і повстанську пісню.

Із духовним словом до присутніх звернулися канцлер Коломийсько-Чернівецької єпархії УГКЦ Олександр Селезінка та капелан добровольчого українського корпусу «Правий сектор» о. Василь Жупник (псевдо – Грім).

Спогадами про історичні події, які відбувалися на Майдані, ділилися координатор коломиян під час Революції гідності в Києві Геннадій Романюк, відомий коломийський митець, активний майданівець та учасник АТО Олег Кіращук.

У рамках академії відбулася презентація збірки патріотичних віршів поетичного подружжя львівської правозахисниці Наталії Крісман і поета-іванофранківця, бійця АТО Романа Лесюка «Рабство у генах лікують повстаннями».

Однак не тільки зі зброєю ми маємо утверджуватися як нація. Нашою зброєю насамперед мають бути і слово, і мистецька спадщина, без яких ми зникнемо як народ. Цю істину глибоко усвідомлює й активний учасник Революції гідності, боєць «Айдару» Микола Павлюченко, який за власні кошти викупив і врятував з окупованої Луганщини колекцію українського традиційного одягу. Символічно, що виставка «Евакуйована колекція» доповнила музейну виставку, присвячену 90-літньому ювілею класика гуцульського різьблення XX століття Дмитра Шкрібляка, об'єднавши Україну від Луганська до Карпат.

Оксана ЯСІНСЬКА, *голова первинного осередку в НМНМГіП ім. Й. Кобринського Коломийського МРТ «Просвіта»*

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО...

ОСІНЬ

Зів'яле листячко додолу падає
На придорожну сон-траву...
Чим же ти, осене, мене порадуєш,
Та не вві сні, а наяву.

Невже лиш бабиним коротким літечком,
Стернею скошених ланів,
Лиш цим зажуреним вербовим віттячком
І спогадом минулих днів.

Не вік журитися за тим, що втрачено
З відходом літньої пори, –
Є в тобі, осене, краса небачена,
Ніким незвідані чари.

Як же на вроду ту не задивитися –
На барви вплетені в косі...
Хотів би, осене, я заблудитися
Навіки у твоїй красі.

Степан ДАСЕВИЧ

ІМЕНОСЛОВ

ТАЄМНИЦІ ІМЕНІ

АНДРІЙ

Основою імені Андрій є корінь грецького слова андр (певніше андрос), тобто: чоловік, людина, муж (порівняймо це слово, наприклад, зі словом скафандр, яке можна приблизно перекласти, як човен (для) людини). Родичем отого давньогрецького андрос є й прикметник андрейос (мужній). На підмуркові цього прикметника саме й звелося наше досить ще популярне ім'я. Апостол Андрій, прозваний Первозванним, проповідував християнство на теренах України-Русі й святив Київ.

Наймення це має чимало різновидів (Анрі – у французів, Андріяш – у молдаван, Гандрей – у лужичан, Ондрей – у словаків, наприклад) та подібнокореневих термінів (антропоніміка – наука про особові людські імена, імена по батькові, прізвища, прізвиська; антропологія – біологічна наука про тілесну природу людини; антропоїд – людиноподібна мавпа тощо).

Багато хто з українців носить прізвища, утворені від цього наймення: Андрієнко, Андрійчук, Андрійченко, Андрієвський (від назви якогось населеного пункту, скажімо, Андрієво чи Андріїв), Андрієчко, Андрус, Андрущенко Андрусенко, Андрусів, Андрусинський та ін. Є схожі прізвища і в інших народів: Андреєв, Андрієску, Андерсен, Ондрейов...

УСМІХНІТЬСЯ

* * *

Сидять українець і росіянин у барі.
Українець: І що за життя таке?..
Росіянин: Харашо там, гдє нас нєт.
Українець: І я про те ж, де вас немає – там добре.

* * *

Лікар цікавиться у пацієнта:
– А як ви засинаєте?
– Та рахую до трьох і засинаю.
– Невже так швидко?
– Та ні, буває і до півчетвертої...

ЦЕ ЦІКАВО

ПОХОДЖЕННЯ НАЗВ ВІДОМИХ БРЕНДІВ І КОМПАНІЙ

Nissan – раніше відома, як Nichon Sangio, що означає «Японська індустрія».

Nokia – починалася, як деревообробний завод, розрослася до виробництва ґумових виробів у фінському місті Nokia.

Novell – назву придумала дружина співзасновника Джорджа Канова (George Canova). Вона помилково думала, що «Novell» по-французьки означає «новий».

Oracle – засновники компанії Ларрі Еліпсон (Larry Ellison) і Боб Уотс (Bob Oats) працювали над консалтинговим проектом для ЦРУ, кодове ім'я якого було Oracle. З часом проект закрили, але ім'я залишилося.

SAP – «Systems, Applications, Productss in Data Processing», заснована чотирьма колишніми співробітниками IBM'а, які працювали в групі Systems / Applications / Projects.

SCO – від Santa Cruz Operation.

Siemens – заснована в 1847 році Вернером фон Сіменсом (Werner von Siemens).

SUN – заснована чотирма університетськими друзями, скорочення від Stanford University Network.

Toshiba – була заснована після злиття компанії, що спеціалізується на товарах народного споживання, Tokyo Denki (Tokyo Electric Co) і електрокомапніі Shibaura Seisaku-sho (Shibaura Engineering Works).

Toyota – за іменем засновника Sakichi Toyoda. З часом було змінено на більш благозвочное Toyota. По-японськи складалося з 8 букв (щасливе число в Японії).

Xerox – винахідник Честор Карлсон (Chestor Carlson) хотів відобразити в назві слово «сухий» (оскільки у той час існувало тільки вологе копіювання). «Хег» – сухий по-грецьки.

Кажуть, засновники компанії **Hewlett-Packard,** Біл Хьюлетт і Дейв Паккард, щоб вирішити, чиє ім'я буде першим в назві, кинули монетку. Як ви вже зрозуміли, виграв Біл.

Компанія **Adidas** названа на честь одного з засновників Аді Даслера. Взагалі-то, таке несерйозне і навіть дівче ім'я – Аді – не цілком підходило пану Даслеру, але своє повне ім'я він просто не переносив. Його звали Адольф. Також за іменами засновників названі компанії **Suzuki** (Michio Suzuki), **Casio** (Kashio Tadao) і **Honda** (Soichiro Honda).

Sanyo по-китайськи означає «Три океани», а **Mitsubishi** – «Три діаманти». Ця назва також відображена і в логотипі компанії.

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

ЛИСТОПАД

(Закінчення. Поч. у № 45)

24 ЛИСТОПАДА

135 років від дня народження **Івана Дем'янчука** (1880–1919), мовознавця, перекладача, викладача польської гімназії та директора жіночої гімназії сестер-василіянок у м. Станіслав (тепер – м. Івано-Франківськ), уродженця м. Надвірна.

25 ЛИСТОПАДА

Священномученика Йосафата, архієпископа Полоцького.

145 років від дня народження **Миколи Заячківського** (1870–1938), громадсько-просвітнього діяча, директора «Народної торгівлі» у Львові, голови «Сокола-Батька» (1922–1933), товариства опіки над еміґрантами, члена НТШ і «Просвіти», уродженця с. Тишківці тепер Городенківського району.

90 років від дня народження **Михайла Борука** (1925–2002), письменника, журналіста, ткача, уродженця с. Рожнів Косівського району.

55 років від дня народження **Віктора Ідзя,** історика та українознавця, академіка Академії наук Вищої школи України, провідного наукового співробітника Інституту українознавства МОН України, уродженця с. Угринів Тисменицького району.

26 ЛИСТОПАДА

90 років від дня народження **Опанаса Заливахи** (1925–2007), художника, дисидента, лауреата Національної премії ім. Т. Шевченка, який у 1962–2007 роках проживав в Івано-Франківську, де й похований.

28 ЛИСТОПАДА

День пам'яті жертв голодоморів *(четверта субота листопада).*

29 ЛИСТОПАДА

115 років від дня народження **Галини Залеської** (Лагодинської) (1900–1964), піаністки, письменниці і педагога, уродженки с-ща Делятин тепер Надвірнянського району.

Підготував ***Петро АРСЕНИЧ***

ВАРТО ЗНАТИ

ЗНАКИ ЧАСУ РОЗПІЗНАТИ

В обласній бібліотеці для юнацтва відбулася презентація книжки Любомира Стринаглюка «Знаки часу. Розпізнання». Автор є знаною людиною на Івано-Франківщині, поет (за збірку «Бентежні видива» став лауреатом обласної літературної премії ім. В. Стефаника), літературознавець, журналіст, засновник мережі книгарень духовної літератури «Назарет», активний громадський діяч. Пан Любомир – частий гість бібліотеки, він тісно співпрацює з клубом духовного спілкування «Вервиця», проводить зустрічі з молоддю, ділиться своїм досвідом і баченням світу. Його переймають цінності, які мають бути недоторканими для людини.

В книжці «Знаки часу. Розпізнання» Любомир Стринаглюк проявив себе як публіцист, дослідник, пошуковець. У формі невеликих есе автор розповідає про численні знаки, символи, речі, якими ми оточуємо себе в побуті, не задумуючись про їхнє першоджерело, чи є вони такими безпечними для нас і наших близьких. Інколи ми неусвідомлено покладаємо більше надії на статуетки, ниточки, прикраси, ніж на молитву і віру. Саме цим важливим темам і була присвячена розмова з Любомиром Стринаглюком, надзвичайно інформаційно насичена життєвими порадами та історіями. Автор не приховує, що працює над наступною книжкою цієї тематики.

Модератор зустрічі Людмила Ковальчук – завідувачка читальним залом, представила книжкову виставку «Мандрівник у підсвідоме Любомир Стринаглюк», де можна ознайомитися з творчістю поета, його численними публікаціями в пресі, інтерв'ю.

Вітальне слово прозвучало від Мирослави Корнелюк – заступника начальника управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації. Після офіційної частини учасники спілкувалися з гостем, відбулася автографсесія.

Н. К.